

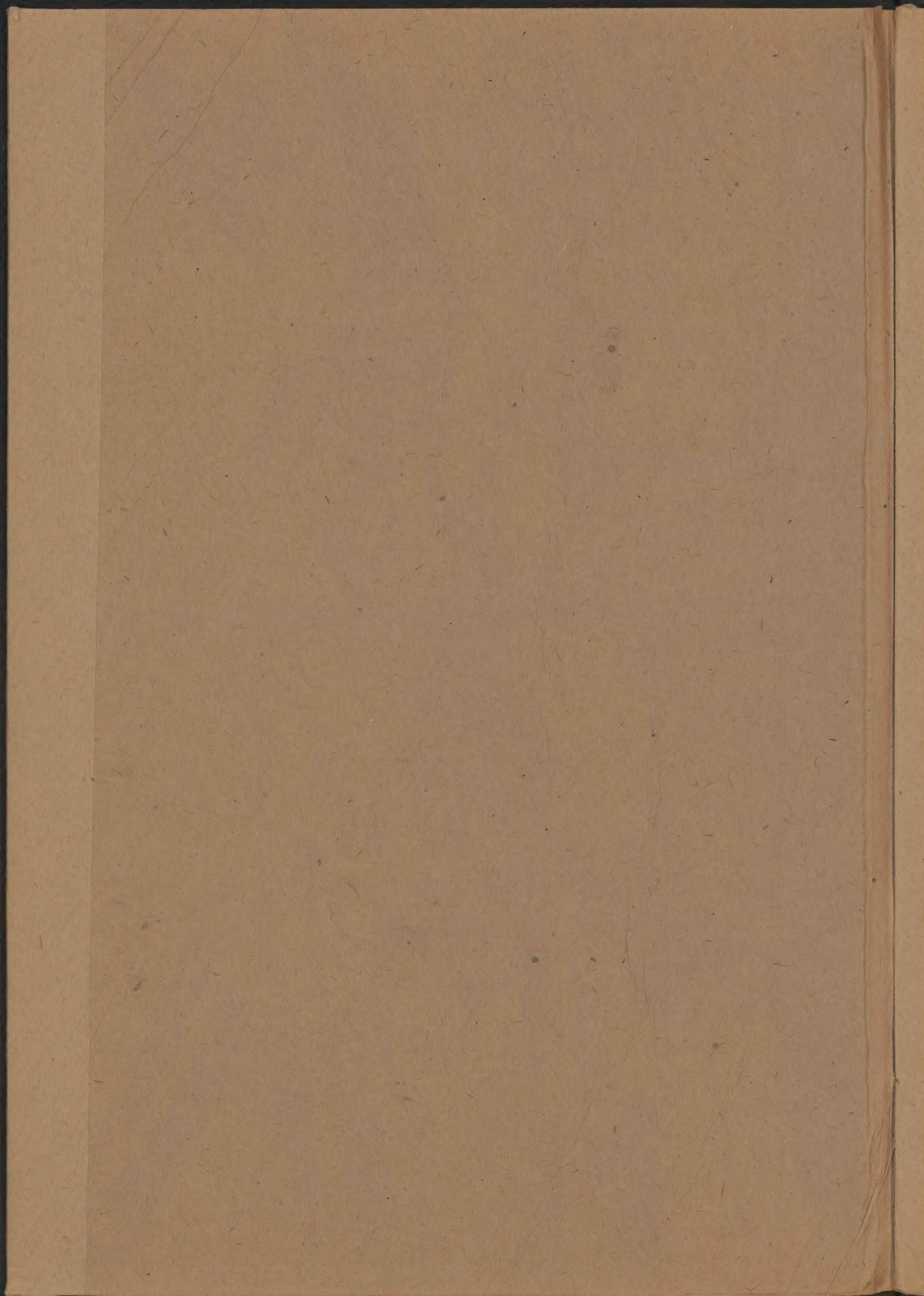
15029

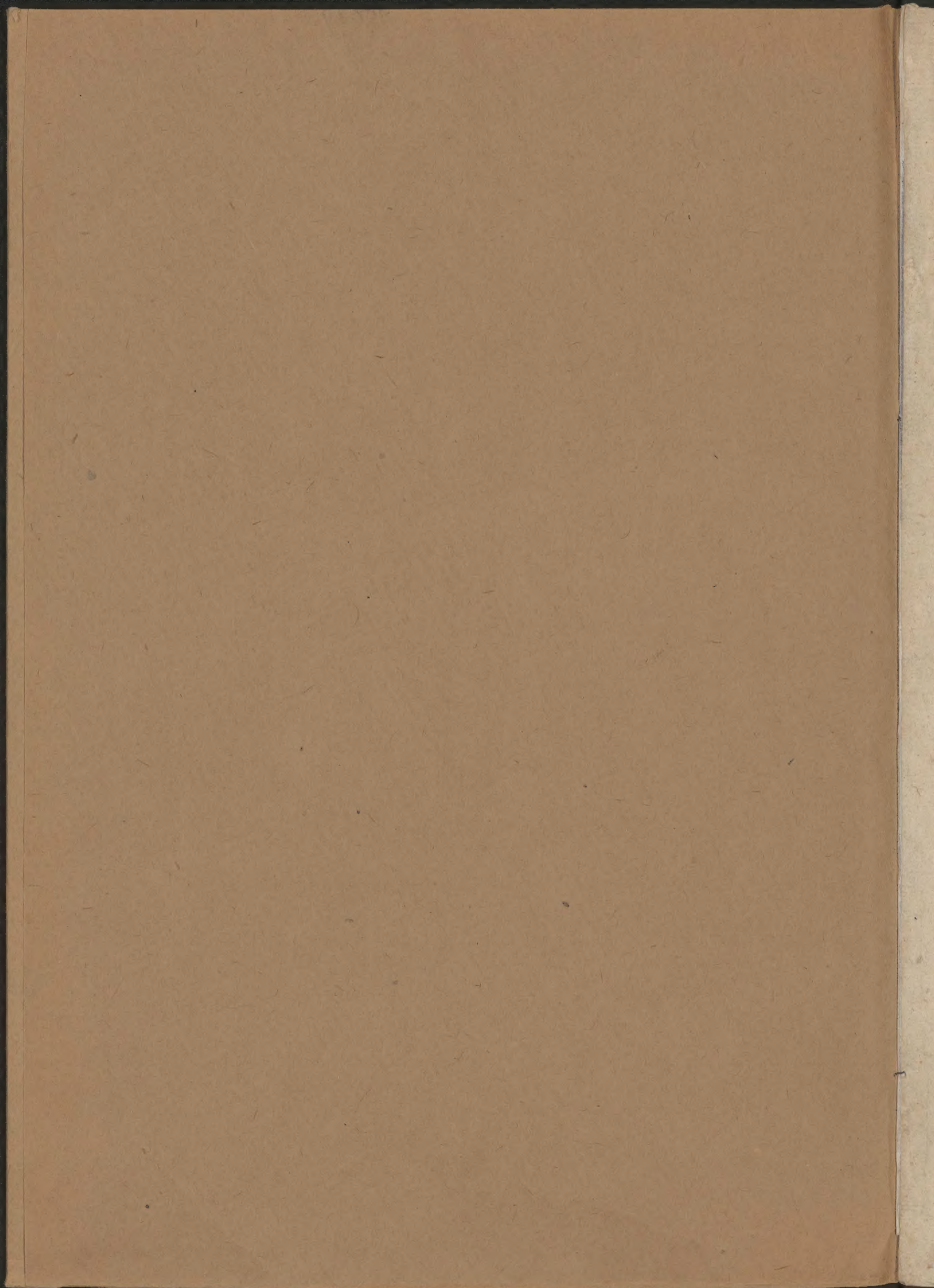
kat.komp.

III

Mag. St. Dr.

398





15024 III Rer

G A T U N K I C H A R A K T E R O W I C E N A I C H.

w Drukarni Szkoły Głównéj Koronnéj.

Sub-petyt Antykwa i Kursywa. Zł. 36.

PRZYMIOT Człowieka nayspożyteczniejszy jest, być pożądanym człowiekiem, albowiem on zamyka w sobie nayspierwsze cnoty potrzebne nam do pełnienia naszych powinności, i jest oraz fundamentem prawdziwej zasługi, i początkiem stałego szczęścia. Lecz jeżeli ten żądny przymiot pomaga nam do dostąpienia chwały nieśmiertelnej w Niebie, nie mniej służy nam do tego, abyśmy żyli z honorem, i zazywali nieśmiertelnego pokoju na ziemi, ponieważ człowiek doświadczony cnoty, estymowanym jest od wszystkich ludzi mądrych i oświeconych, i zasługa jego otwiera mu drogę do nayspierwszych godności.

ETRE homme de bien, est la plus avantageuse de toutes les qualités, puisqu'elle renferme les principales vertus qui nous sont nécessaires pour accomplir nos devoirs; & qu'elle est en même-tems le fondement du vrai mérite, & le principe du solide bonheur. Mais si cette excellente qualité nous fait acquérir une gloire immortelle dans le Ciel, elle ne nous sert pas moins pour vivre avec honneur, & pour jouir de quelque repos sur la terre: car un homme d'une probité reconnue est estimé de tout ce qu'il y a de personnes sages & éclairées, & son mérite lui ouvre le chemin aux premiers emplois.

Petyt Antykwa i Kursywa. Zł. 30.

DZIECI są bez wątpienia winne, kiedy nie oddają Rodzicom swoim respektu i posłuszeństwa, które im powinny: ale i Rodzice nie mniej złe czynią, jeżeli nie mają starania o należyte Dzieci swoich edukacyi. Ponieważ może się to mówić, że od edukacyi zawisło zawsze szczęście, albo nieszczęście całego życia. Zta natura zrzodem jest obfitą wszystkich występku, jeżeli do niej nie przystąpi ustawiczna praca, aby ją poprawić, i ku dobremu wykirować. Natura zaś dobra, i ta się prędko psuje, jeżeli ćwiczenia nie zna: A w wieku, w którym passye są tak żywe, serce zwiedzione łagodnością łuciec, które mu się prezentują, bez odporu za niemi idzie, kiedy wprzód nie było około niego starania, aby mu dać poznać truciznę w nich ukrytą.

LES ENFANS sont coupables sans doute, quand ils ne rendent point à leurs Peres le respect, & l'obéissance qu'ils leur doivent; mais les Peres qui n'ont pas soin de bien élever leurs Enfans ne sont gueres moins criminels; Car on peut dire que c'est de l'éducation que dépend presque toujours le malheur de la vie. Un méchant naturel est la source féconde de tous les vices, si l'on ne travaille assidûment à le corriger & à le tourner au bien. Un beau naturel se gâte s'il n'est point cultivé: Et dans un âge où les passions sont si vives, le cœur flatté par la douceur des plaisirs qui lui sont offerts, s'y abandonne sans résistance, lorsqu'on n'a pas pris soin de lui faire connoître le poison qu'ils cachent.

Garmont Antykwa i Kursywa Zł. 25.

WSTRET, który kto w sobie czuje do obojności, naysczęściej znakiem jest małego umysłu, albo zepsutych obyczajów. Tym czasem wiele jest bardzo ludzi znayduie, którzy i przez pół godziny sami bez utęsknienia być nie mogą. Bo iako nie wiedzą, na czym czas trawić mają, tak są w sobie nieuspokojeni i umartwieni, smutek ich ogarnia, i samym sobie są nieznośni, ale gruntowne umysły umieją profitować z każdego momentu swojego życia, i nie są nigdy pożytecznie zabawne, iako kiedy się same a same znaydują.

L'AVERSION, qu'on sent pour la solitude, est le plus souvent une marque de la petitesse de l'esprit, ou du dérèglement des mœurs. Il y a cependant une infinité de gens qui ne peuvent être seuls une demi heure sans s'ennuyer. Comme ils ne savent à quoi employer le tems, ils s'inquiètent & se chagrinent; la tristesse les saisit, & ils sont à charge à eux mêmes: mais les esprits solides savent mettre à profit tous les momens de leur vie, & ne sont jamais plus utilement occupés, que quand ils sont seuls.

Scholastyka Mnieysza Antykwa i Kursywa. Zł. 20.

PRAWO Boskie, początek Społeczności ludzkiej i dobro powszechne Narodów potrzebują, aby każdy partykularny człowiek poddawał się Prawom. W Państwie Monarchicznem poddani są obowiązani czcić Krola swego, i iemu być posłuszni, a w Rzeczach pospolitych trzeba podlegać Urzędowi. Ta jest powinność nieodmienna, i prawo przez wszystkie wieki po całym świecie przyjęte. Co jest wziętego w Państwie iakim przez długi zwyczaj, to nie powinno być odmienne, chyba dla mocniejszych przyczyn, niżeli były owe, które tę rzecz wniosły, i pożyteczniejszych dobru powszechnemu, do którego każdy obligowany jest przykładacie się.

L'EDROIT Divin, l'ordre de la Société civile, le bien général des Peuples, demandent que chaque particulier se soumette aux Loix. Dans un Etat Monarchique les sujets sont obligés d'honorer leur Roi, & de lui obéir, & dans les Républiques, on doit être soumis aux Magistrats. C'est un devoir indispensable, & une Loi reçue de tout tems par toute la terre. Ce qui est autorisé dans un Etat par un long usage, ne doit être changé que pour des raisons plus fortes que celles qui l'ont fait établir, & plus utiles au bien universel, auquel chacun est obligé de concourir.

SPRAWY, które są dobre z samych siebie, odmieniają naturę swoją, Skiedy są czynione dla złego końca. Nauka, jest to zabawa z samej siebie dobra i uczciwa, ale trzeba uważać, dla jakiej przyczyny do niej się udać. Pospolicie bywa, że albo dla nabycia reputacyi, albo dla postarania się o postanowienie jakie pożyteczne, albo dla tego, ażeby być pożytecznym publicznemu dobru, według dyspozycyi Boskiej opatrności, która chce, aby każdy pracował według sił swoich i według talentów, które odebrał. Pierwsze dwie przyczyny są złe, lepiejby było nie uczyć się, a niżeli to czynić dla pychy i własnego interessu. Trzecia przyczyna, zasadzając się na prawie naturalnym, i na początkach Religii, dobra jest, i godna serca wspaniałego.

LES ACTIONS qui seroient bonnes d'elles mêmes, changent de nature quand elles sont faites par un mauvais principe. L'étude est une occupation qui de soi est bonne & honnête: mais il faut examiner par quel motif on s'y applique. C'est d'ordinaire ou pour acquérir de la réputation, ou pour se procurer quelque établissement avantageux, ou pour être utile au public conformément à l'ordre de la Providence, qui veut que chacun travaille selon ses forces, & selon les talens qu'il a reçus. Les deux premiers motifs sont mauvais, il vaudroit mieux ne pas étudier, que de le faire par orgueil, ou par intérêt. Le troisième étant fondé sur la Loi naturelle, & sur les principes de la Religion, est bon & digne d'un cœur noble.

NIE dzieie się to podobno, tylko przez niebaczną presumpcyą, że poddani znaydują, coby mówili przeciwko administracyi Państwa, imaginując sobie, że lepiejby szły rzeczy publiczne, gdyby były sprawowane według ich myśli. A owo do nich należy poddać się Prawom, i konformować Ustawom, które powinny być zachowane bez szemrania, i bez sprzeciwiania się z ich strony. Poprawa złych zwyczajów, które się za czasem w Państwa wkradają, byłaby bez wątpienia pożądana, ale sposoby czynienia iey są tak trudne, że chcieć się tego podjąć bez powagi przyzwoitey, byłoby to raczey pracować około wzruszenia Monarchii, a niżeli około przywrócenia dobrego porządku.

CE ne peut être que par une téméraire présomption que des sujets trouvent à redire à l'administration de l'Etat, s'imaginant que les affaires publiques iroient mieux, si elles étoient conduites selon leurs idées. C'est à eux à se soumettre aux Loix, & à se conformer aux Réglemens qui doivent être observés sans murmure, & sans opposition de leur part. La réformation des abus qui se glissent de tems en tems dans le Royaume, seroit sans doute à souhaiter: mais les moyens de la procurer sont si difficiles, que de l'entreprendre sans une autorité légitime, ce seroit plutôt travailler à ébranler la Monarchie, qu'à y établir le bon ordre.

CI którzy się uporczywie nie chcą pogodzić z swoimi nieprzyjaciółmi, pokazują, iakoby w sobie żadney Wiary nie mieli, i dają dobrze poznać, że ich natura zbliża się do natury dzikich bestyy; których ślepa zaiadliwość nie bywa uspokojona, chyba po rozdarciu na kawałki zwierzęcia, które iey gniewu było celem. Nie nawiść rzadko wchodzi do serca Dobrego; a ieżeli się przytrafi, że się do niego wcisnie, nie odeymuie mu pewnych szczęśliwych dyspozycy, które go łatwo nakłaniają do zezwolenia na rozumną ugodę.

FORTUNA może temu przeszkodzić, aby zamysły nasze, chociaż naylepiey ułożone, nie przyszły do swego skutku: ale nie potrafi nam uiać chwały, żeśmy wszystko czynili według reguł rostopności. Dosyć na tem, że dzielny człowiek niczego w przedsięwzięciach swoich nie zapomnial: dobre, albo złe powodzenie, nie powinno mu ani przyczynić, ani umnieyszyć pochwał, na ktore zasłużył.

LA FORTUNE peut faire échouer nos desseins les mieux concertés: mais elle ne scauroit nous dérober la gloire d'avoir agi selon les règles de la prudence. Il suffit qu'un habile homme n'aye rien oublié dans ses entreprises, les bons ou les mauvais succès ne doivent ni augmenter, ni diminuer les louanges, qu'il mérite.

Kanon Antykwa Zł: 6.

Tak na Słonce, iako i na Smierć zapatrywać się nie można okiem niezmrzonym.

Μένειντο, ὅτι ὁρῶντες μὲν ἐπαγγελίαν, τὸ ἐπιτυχεῖν, οὐ ὁρῶντες, ἐκκλίσεις δὲ ἐπαγγελίαν, τὸ μὴ περιπεσεῖν ἐκείνῳ, ὃ ἐκκλίνεται, καὶ ὃ μὲν ἐν ὁρῶντι ἀποτυχάνων, ἀτυχής· ὃ δὲ ἐν ἐκκλίσει περιπίπτων, δυστυχής· ἂν μὲν οὖν μὴ ἐκκλίνῃς τὰ παρὰ φύσιν τῶν ἐπὶ σοι, οὐδὲν, ἂν ἐκκλίνῃς, περιπέσῃ· νοσον δ' ἂν ἐκκλίνῃς, ἢ θάνατον, ἢ πέναν, δυστυχίσεις.

Scholastyka większa Grecka Zł: 18.

Ταράσσει τοὺς ἀνθρώπους οὐ τὰ πράγματα, ἀλλὰ τὰ περὶ τῶν πραγμάτων δόγματα, οἷον ὃ θάνατος οὐδὲν δεινόν, ἐπεὶ καὶ Σωκράτης ἂν ἐφαίνετο. ἀλλὰ τὸ δόγμα τὸ περὶ τοῦ θανάτου, ὅτι δεινόν, ἐκείνο τὸ δεινόν ἐστίν, ὅταν ἂν ἐμποδιζώμεθα, ἢ ταράττωμεθα, ἢ λυπώμεθα, μηδέποτε ἄλλους αἰτιώμεθα, ἀλλ' ἑαυτοὺς, τουτέστι τὰ ἑαυτῶν δόγματα. ἀπαιδεύτου ἔργον, τὸ ἄλλοις ἐγκάλεῖν, ἐφ' οἷς αὐτὸς πρόσσει κακῶς. ἔργον μὲν παιδεύεσθαι, τὸ ἑαυτῷ πεπαιδευμένου, τὸ μὴτ' ἄλλῳ, μὴτ' ἑαυτῷ.

Sub-petyt Schwabbacher Zł: 36.

Wäre es möglich / daß die vor dreihundert Jahren verstorbene Gelehrte wieder in die Welt kämen / und in die Halle geführt würden / welche die ruhmwürdigste Kayser / Könige / Fürsten / Herren und Obere der Republiken und Städte zum Sammelplatz und Aufenthalt der gelehrten Werke errichtet haben: so würden sie sich über alle in einer so kurzen Zeit geschene grosse Veränderungen nicht satt wundern können.

Garmont Niemiecki Zł: 25.

Socrates gab jungen Leuten den Rath, sie sollten sich öfters im Spiegel ansehen; daß wenn sie schön und wohlgestalt wären, sich in Acht nehmen, damit sie diesen ihren schönen Eigenschaften nichts unanständiges thäten; wären sie aber häßlich, so sollten sie sich bemühen, die Fehler des Leibes durch die Tugenden des Gemüthes zu ersetzen.

Scholastyka Niemiecka Zł: 18.

Casimirus der vierte / König von Pohlen / so von den Jagellonischen Hause abstammete / saate zu der Königin seiner Gemahlin / welche sich bey ihm über die Schärfe des Dugoss / so Hofmeister bey denn jungen Prinzen war / beklagte / folgende Worte: Keine Music klinget mir in meiner Kinder / wenn sie von ihrem Hofmeister gestraft werden.

Parangon Niemiecki Zł: 12.

Andreas Gatuski pflegte zu sagen / daß die Wissenschaft jungen Leuten die Mäßigkeit lehre / denen Alten Trost / denen Armen Reichthum / denen Reichen Ansehen gäbe.

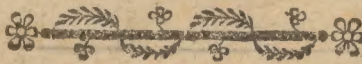


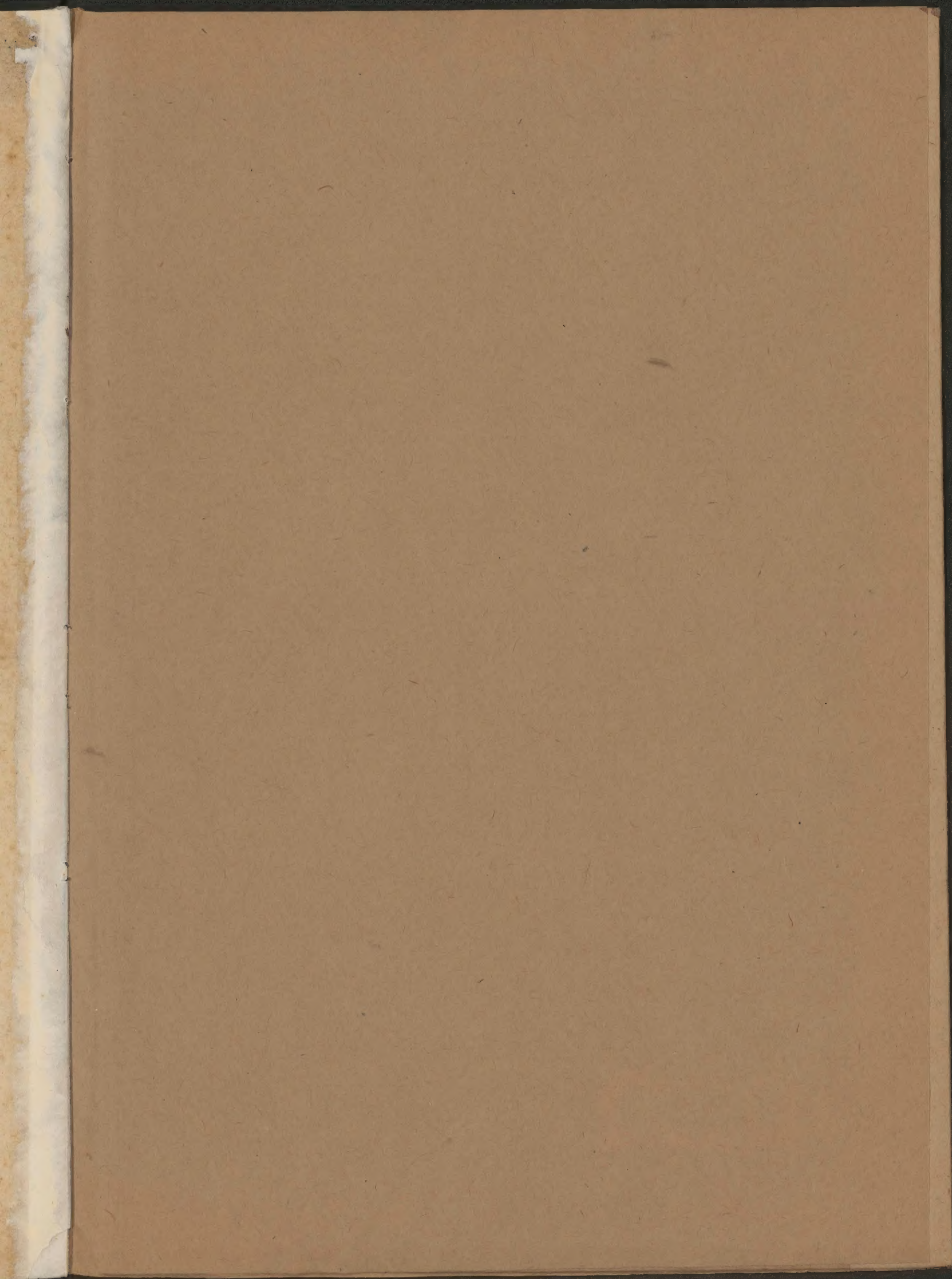
PRZESTROGA.

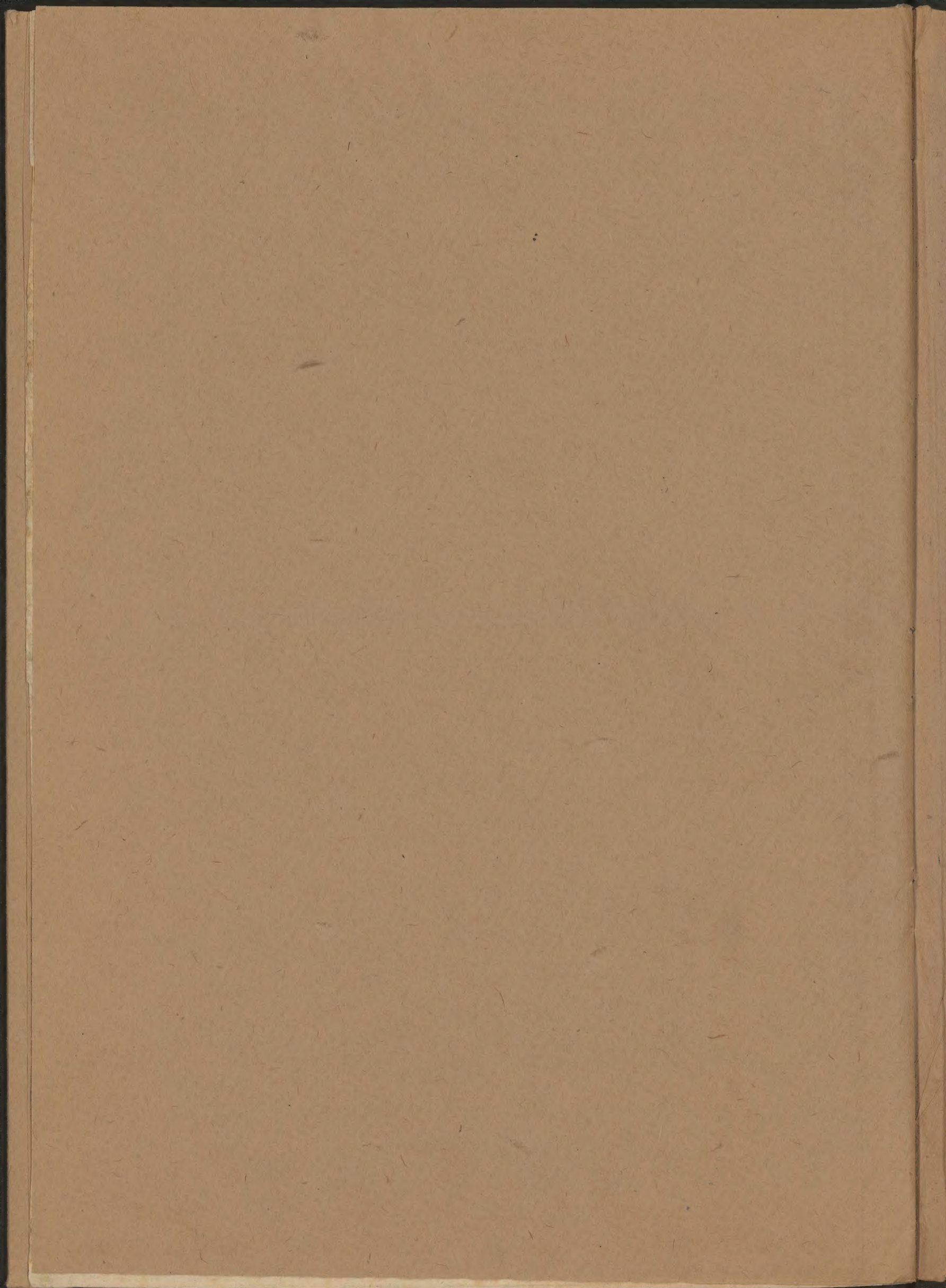
Ta Cena Charakterow wzwyż każdego zosobna wyrażona, na wydrukowanie 500. tylko Exemplarzow kładzie się, na ordynaryiny Format i to procz papieru; kto zaś zechce drukować więcej nad 500. Exemplarzow, od każdego sta na nowo zapłaci Złoty jeden, aż do 1000. Ktoby zaś chciał więcej nad 1000. drukować, od każdego sta nad 1000. zapłaci Zł: 2. i tak daley,

A V I S

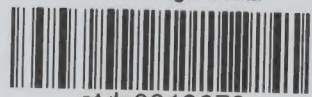
Ce prix ci-dessus mentionné n'est que pour 500. exemplaires, à la reserve du papier. Ceux qui en voudront imprimer au-delà de 500. payeront la centaine 1. flor: de surplus.







Biblioteka Jagiellońska



stdr0019278

